

رون گشایش

ملی آمریکا به چین و آینده روابط دو کشور

کرد که جو بایدن، رئیس جمهور، متعهد است که برای پرهیز از بروز هرگونه درگیری، رابطه پکن و واشنگتن را مدیریت کند. رسانه‌های دولتی چین گفته‌اند که شی در دیدار با جیک سالیوان گفته است که به‌رغم «تغییرات بزرگ» چین و آمریکا همچنان می‌توانند روابط خوبی داشته باشند. براساس گزارش‌های یک روز پیش از این دیدار، دو طرف توافق کرده بودند که تماس تلفنی با یکدیگر داشته باشند. تلاش‌هایی نیز برای هماهنگی در راستای برگزاری یک نشست رودروری دوجانبه میان سران دو کشور صورت گرفت. یک دیپلمات آمریکایی به فایننشال تایمز گفته است: «احتمال دارد دو رهبر پیش از آنکه بایدن کاخ سفید را ترک کند، دیداری دوباره داشته باشند. این امکان مطرح است که این دیدار در حاشیه نشست Apec در پرویا نشست G20 در برزیل برگزار شود. هر دو این نشست‌ها در ماه نوامبر و پس از پایان انتخابات ریاست جمهوری آمریکا برگزار خواهد شد.»

پیام کامالاهریس

به‌رغم تأکید جیک سالیوان بر این مسئله که در سفر اخیر گفت‌وگویی درباره انتخابات صورت نگرفت اما براساس گفته‌های خود او، سالیوان در این سفر به تشریح مواضع کامالاهریس، معاون اول رئیس جمهور آمریکا و کاندیدای نهایی حزب دموکرات در انتخابات ریاست جمهوری پیش رو در موضوع چین پرداخته است.

مشاور امنیت ملی آمریکا در این خصوص به مقام‌های چینی اطمینان داده که هریس به «مدیریت مسئولانه» روابط متعدد است و در صورت پیروزی در انتخابات ماه نوامبر این رویکرد را در پیش خواهد گرفت.

سالیوان گفت: «هریس با رئیس جمهور بایدن در خصوص مدیریت مسئولانه روابط و ضرورت جلوگیری از تبدیل شدن رقابت به مناقشه یا تقابل هم‌نظر است. او همچنین معتقد است که حفظ خطوط ارتباطی در سطوح بالا برای مدیریت مسئولانه روابط دوجانبه یک ضرورت است.»

این پیام سفر سالیوان در شرایطی مطرح می‌شود که چین نگرانی‌های بسیاری درباره سیاست‌های دولت آینده آمریکا در موضوعات و بحران‌های موجود در روابط دوجانبه دارد.

نشریه فارن افزر در مقاله‌ای که ماه

آگوست پیرامون نگاه چین به کاندیداهای ریاست جمهوری آمریکا منتشر کرده، آورده است: از دید کارشناسان چینی، دیدگاه‌های دو حزب ایالات متحده به‌جای آنکه مؤید دو رویکرد مختلف نسبت به پکن و جهان باشد؛ حداقل درباره چین حاکی از وجود یک دیدگاه کلی است که در سالیان اخیر به وجود آمده است؛ رویکردی که به‌شدت از دغدغه‌های سیاست داخلی ایالات متحده نشأت می‌گیرد.

از نگاه چین، پس از روی کار آمدن ترامپ، فضای سیاسی عمیقاً قطبی شده در ایالات متحده، سیاست خارجی او را، به‌ویژه در قبال چین، شکل داد. رویکرد «اول آمریکا» تا حد زیادی پاسخی به نگرانی‌های رأی‌دهندگان آمریکایی درباره جهانی شدن و مهاجرت بود. در نتیجه، دولت ترامپ موانع تجاری را افزایش داد، مهاجرت را محدود کرد، مشارکت ایالات متحده در سازمان‌های بین‌المللی را کمتر کرد و منافع اقتصادی و امنیت ملی ایالات متحده را در اولویت قرار داد. با این حال، دولت بایدن هم به‌صراحت اعلام کرده تصمیمات سیاست خارجی آن در راستای منافع رأی‌دهندگان داخلی است و رفاه مردم عادی آمریکا نیز ابعاد بین‌المللی دارد؛ بنابراین، سیاست خارجی بایدن ملاحظاتی سیاسی مشابهی با ترامپ دارد؛ زیرا هدف آن ایجاد موازنه مجدد در سیاست‌های صنعتی داخلی و قوانین اقتصادی بین‌المللی برای ارتقای منافع داخلی است. به نوشته فارن افزر، قضاوت درباره اینکه کدام یک از دو حزب دموکرات یا جمهوری خواه سهم بیشتری در روابط ایالات متحده و چین داشته‌اند دشوار است. مثلاً اگر چه نیکسون یک جمهوری خواه بود برای اولین بار بیخ روابط با چین را شکست اما این رئیس جمهور جیمی کارتر دموکرات بود که تصمیم گرفت با پکن روابط دیپلماتیک برقرار کند.

از زمان تأسیس جمهوری خلق چین در سال ۱۹۴۹، هفت رئیس جمهور دموکرات و هفت رئیس جمهور جمهوری خواه در ایالات متحده بر مسند قدرت تکیه زده‌اند و پیشرفت‌ها و بحران‌های بزرگی در روابط دوجانبه تحت رهبری هر دو حزب اتفاق افتاده است. همین عدم قطعیت در ارزیابی‌های چینی‌ها از دو حزب امروز نیز صادق است. زمانی که ترامپ در سال ۲۰۱۷ روی کار آمد، مهم‌ترین نگرانی او درباره چین کسری تجاری عظیم ایالات متحده بود و برای اولین بار در آمریکا، کسری بودجه و همچنین برتری فناوری چین به‌عنوان یک موضوع امنیت ملی تلقی شد.

نه تنها دولت ترامپ چین را «قدرت تجدیدنظرطلب» و رقیب راهبردی نامید بلکه حزب کمونیست این کشور را نیز تهدیدی برای سبک زندگی آمریکایی و «جهان آزاد» معرفی کرد. دولت ترامپ با راه اندازی رویکرد تهاجمی و در عین حال متناقض «کل دولت» تصمیم گرفت تقریباً در هر موضوعی با چین رقابت کرده و با آن مقابله کند.

دولت ترامپ کار خود را از حوزه تجارت و با اعمال تعرفه‌های تنبیهی بر واردات چینی شروع کرد و سپس فعالیت‌های خود را گسترش داد تا مشتمل بر افزایش نظارت و تحدید سرمایه‌گذاری‌های انجام گرفته از سوی چینی‌ها، تشدید کنترل‌های صادراتی اعمال شده روی فناوری‌های پیشرفته و اقدامات هدفمند علیه شرکت‌های چینی خاص دارای حضور گسترده در خارج از کشور، مانند هواوی شود. دولت ترامپ تضمین‌های امنیتی ویژه‌ای به تایوان داد و از تأکید بر سیاست دیرینه «چین واحد» و واشنگتن کاست. در تلاش برای برقراری موازنه جمعی علیه چین، منابع جدیدی را روانه کواد (گروه متشکل از آمریکا، هند، استرالیا و ژاپن) کرد و فعالیت‌های نظامی ایالات متحده در غرب اقیانوس آرام را برای به چالش کشیدن ادعاهای ارضی چین افزایش داد. در حوزه روابط سیاسی بین ایالات متحده و چین، ترامپ دیدگاه‌های ایدئولوژیک سفت و سختی درباره رهبری چین نداشت، اما به مقامات دولت خود و کنگره ایالات متحده اجازه داد تا به‌شدت از حزب حاکم چین و حکمرانی داخلی آن، به‌ویژه سیاست‌های آن درباره سین کیانگ و هنگ کنگ، انتقاد کنند.

با وجود تمام تفاوت‌های ممکن با دولت ترامپ، دولت بایدن تداوم قابل توجهی در پیگیری رویکرد دولت پیشین خود درباره چین نشان داده است. بایدن جهت‌گیری کلی خصمانه سیاست‌های دوران ترامپ را از طریق رویکردی نظام‌مند و چندجانبه که دولت او آن را «سرمایه‌گذاری، همسویی و رقابت» نامیده، تقویت کرده است.

او در اولین سخنرانی خود در زمینه سیاست خارجی در فوریه ۲۰۲۱، چین را «جدی‌ترین رقیب» ایالات متحده خواند و متعهد شد با چالش‌هایی که پکن برای «شکوفایی، امنیت و ارزش‌های دموکراتیک» ایالات متحده ایجاد می‌کند، «مستقیماً مقابله کند.»

استراتژیست‌های چینی گرفتار این توهم نیستند که سیاست ایالات متحده در قبال چین ممکن است طی دهه آینده تغییر کند. با توجه به نظرسنجی‌های افکار عمومی ایالات متحده و اجماع دوحزبی در باره چین در واشنگتن، مفروض آنها این است که هر کس در نوامبر ۲۰۲۴ انتخاب شود، رقابت راهبردی و حتی مبتنی بر مهار واشنگتن در قبال پکن را در اولویت قرار داده و همکاری و تبادلات را در جایگاه دوم قرار خواهد داد.

از نگاه کارشناسان چینی، با توجه به تریج کلی دیپلماسی دوجانبه بر چندجانبه‌گرایی از سوی ترامپ، او شاید توانایی کمتری در بسیج متحدان و شرکای خود علیه چین داشته و ممکن است به دنبال توافقی جداگانه ایالات متحده با روسیه، شریک راهبردی سرسخت چین، باشد. اما دولت هریس، با فرض حفظ بیشتر رویکرد بایدن، احتمالاً رقابت راهبردی با پکن را تشدید کرده و تلاش‌های بایدن برای ایجاد ائتلافی از کشورهای غربی و آسیایی برای مقابله با چین را تثبیت خواهد کرد. در مقایسه با سیاست‌گذاری خودسرانه ترامپ، این راهبردها احتمالاً سازمان‌یافته‌تر و قابل پیش‌بینی‌تر خواهند بود.

خروجی سفر سالیوان

از نگاه آمریکایی‌ها جیک سالیوان در شرایطی عازم پکن شده بود که چالش‌های مهمی بر سر راه روابط دوجانبه چین و آمریکا وجود داشت که از جمله آن‌ها مسئله تایوان و مسئله حمایت چین از روسیه در جنگ اوکراین است.

نشریه آتلانتیک در این خصوص می‌نویسد: اینکه خروجی سفر سالیوان دقیقاً چه بود باید صبر کرد و دید اما آنچه واضح است این است که رهبری چین تا زمان روشن شدن نتایج انتخابات نوامبر حاضر به توافق با دولت آمریکا بر سر موضوعات کلیدی نیست و عدم گشایش در چالش‌های اصلی در روابط دوجانبه به همین دلیل است. به نوشته آتلانتیک، چالش چین برای رهبری جهانی ایالات متحده با اینکه چه کسی به کاخ سفید راه یابد، از بین نخواهد رفت. نگاه متقابلی هم در چین وجود دارد که تأکید دارد سفر اخیر گشایشی نداشته اما علت آن رفتار و سیاست‌های بدون تغییر آمریکا می‌داند.

شنن یی، استاد روابط بین‌الملل در دانشگاه فودان نوشته است: «متأسفانه، صحنه سیاسی آمریکا در حال حاضر تحت سلطه این تصور است که ایالات متحده شماره یک است و همیشه شکست‌ناپذیر باقی خواهد ماند. دموکرات‌ها ادعا می‌کنند که همه چیز خوب است و تنها جمهوری خواهان که به ویروس ترامپ آلوده شده‌اند، خلاف این فکر می‌کنند. آن‌ها اصرار دارند که با بستن چشم‌ها و تکرار اینکه آمریکا بهترین است، این واقعیت محقق خواهد شد و نیازی به امتیاز دادن به چین نیست. آمریکا با آمدن مقام‌های ارشد به پکن با درخواست‌های مؤدبانه، قبلاً به چین احترام گذاشته است و چین باید قدر دانی کرده و سر تسلیم فرود آورد و جمهوری خواهان حتی بدتر از هم‌تایان دموکرات خود هستند؛ آن‌ها معتقدند که کل جهان باید به ایالات متحده «خراج» بدهد و از اینکه توسط آمریکا استثمار می‌شود، افتخار کند. صحبت از مذاکره؟ شما حتی لیاقت آن را هم ندارید.» به نوشته شنن یی، فهم اشتباه آمریکا از چین و شرایط امروز جهان باعث عدم به نتیجه رسیدن گفت‌وگوها و حل و فصل نشدن مشکلات می‌شود.

سیاستمداران

حمایت دیک چنی از هریس

یک چهره سرشناس جمهوری خواه آمریکا که سابقاً معاون رئیس جمهور و وزیر دفاع هم بوده، از حمایتش از نامزدی «کامالا هریس» دموکرات در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ خبر داد. «دیک چنی» از چهره‌های جمهوری خواه بانفوذ و معاون رئیس جمهور در دوران ریاست جمهوری «جورج دبلیو بوش» رئیس جمهور سابق آمریکا بعد از آنکه دخترش «لیز چنی» از نامزدی «کامالا هریس» در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ حمایت کرد، به اعلام حمایتش از این نامزد حزب دموکرات پرداخت. به نوشته روزنامه «گاردین» دیک چنی که سابقاً وزیر دفاع آمریکا و رئیس ستاد کارکنان کاخ سفید هم بوده، در بیانیه‌ای در مخالفتش با «دونالد ترامپ» نامزد ریاست جمهوری حزب جمهوری خواه نوشت: «در طول تاریخ ۲۴ ساله کشور ما تا حالا هرگز تهدیدی بزرگتر از دونالد ترامپ علیه جمهوری ما وجود نداشته است. او تلاش کرد نتایج انتخابات قبلی را بعد از آنکه رأی‌دهندگان به او دست زدند، با توسل به دروغ‌ها و خشونت زده‌دیده و خودش را در قدرت نگه دارد. او هرگز برای آنکه دوباره به قدرت برسد قابل اعتماد نیست.»

تنابیهو دروغگو است

نخست‌وزیر پیشین رژیم صهیونیستی تأکید کرد، نخست‌وزیر کنونی این رژیم دروغگو است و باید اسرائیلی‌ها برای سرنگونی کابینه‌ی دست به نافرمانی مدنی و اعتراضات گسترده بزنند. «ایهود باراک» نخست‌وزیر پیشین رژیم صهیونیستی که یکی از سرسخت‌ترین مخالفان «بنیامین نتانیا‌هو» نخست‌وزیر کنونی به حساب می‌آید، با حضور در برنامه کانال ۱۳ تلویزیون این رژیم گفت: «اسرائیل از اکتبر گذشته تاکنون هیچ دستاوردی در حمله مستمر به نوار غزه نداشته و نتانیا‌هو باید برکنار شود، زیرا او اولین و آخرین فرد مقصر شکست اکتبر است که در دناک‌ترین شکست در تاریخ اسرائیل بود. او همچنین مسئول ناکامی و شکست در اداره جنگ است.» باراک گفت: «نتانیا‌هو در مورد هر چیزی که مربوط به محور فیلادلفیا است، دروغ می‌گوید. ۸۰ درصد قاچاق از مصر به نوار غزه از طریق گذرگاه رفح انجام می‌شود. نتانیا‌هو دروغگو است، محور فیلادلفیا تهدیدی برای یحیی السنوار، رهبر جنبش حماس نیست، بلکه آنچه او را تهدید می‌کند، ایجاد نهادهی به جای حماس برای اداره نوار غزه است.»

اولویت من سلاح است

«آندری سبیبها» که به‌عنوان وزیر خارجه جدید اوکراین روی کار آمده است، بدون اتلاف وقت اولویت‌های خود را اعلام کرد؛ سلاح و دیگر هیچ! «آندری سبیبها» در بیانیه‌ای که در فیسبوک منتشر کرد، نوشت: «وظیفه اصلی دیپلماسی اوکراین از سفرای بگرید تا وابستگان، تضمین ظرفیت‌های دفاعی اوکراین است. سلاح و دیگر هیچ.» وی افزود: «یکی از اولویت‌های ما، حذف کلیه محدودیت‌ها در مورد عرضه سلاح‌های غربی و استفاده از آنها در قلمرو قدراسیون روسیه است.» سبیبها روز پنجشنبه توسط پارلمان ملی اوکراین به‌عنوان وزیر خارجه جدید این کشور منصوب شد و جای دیمیتر کولبا را گرفت که از ۲۰۲۰ در این سمت بود اما روز چهارشنبه کناره‌گیری کرد و این کناره‌گیری در حالی رخ داد که ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین بزرگترین تغییرات را در دولت از زمان حمله روسیه در ۲۰۲۲ انجام داد. در حالی که جایگزینی کولبا احتمالاً به دلیل درگیری با آندری یرماک، رئیس دفتر قدرتمند زلنسکی است، جانشین وی بعید است که با این موضوع رویه‌ر شود؛ سبیبها قبل از ارتقاء به عنوان معاون اول وزیر امور خارجه در آوریل، معاون یرماک بود.